

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «Poststed»

Trondheim, 30.04.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/5187

Saksbehandler:
Veronica Sahlén

Kvotest for betinget skadefelling på ulv - mai 2018 - hele landet

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet fylkesmennene betingede skadefellingstillatelseter på inntil 4 ulv frem til og med 31.05.2018. Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt ulvesonen. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede skadefellingstillatelseter kan iverksettes i flere områder samtidig.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Ved behandlingen av Meld. St. 21 (2015-2016), fastsatte Stortinget et nytt nasjonalt bestandsmål for ulv og endringer i ulvesonen, jf. Innst. 330 S (2015-2016).

Gjennom rovviltforskriften § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvotest for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvotest fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar. Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. Miljødirektoratet har med bakgrunn i dagens situasjon vurdert at det er hensiktsmessig at det gis en samlet kvotest for betinget skadefelling av ulv for perioden frem til og med 31. mai 2018. Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt ulvesonen.

Rovdata publiserte en foreløpig statusrapport for ulv i Norge 8. mars 2018. Rapporten viser til at det

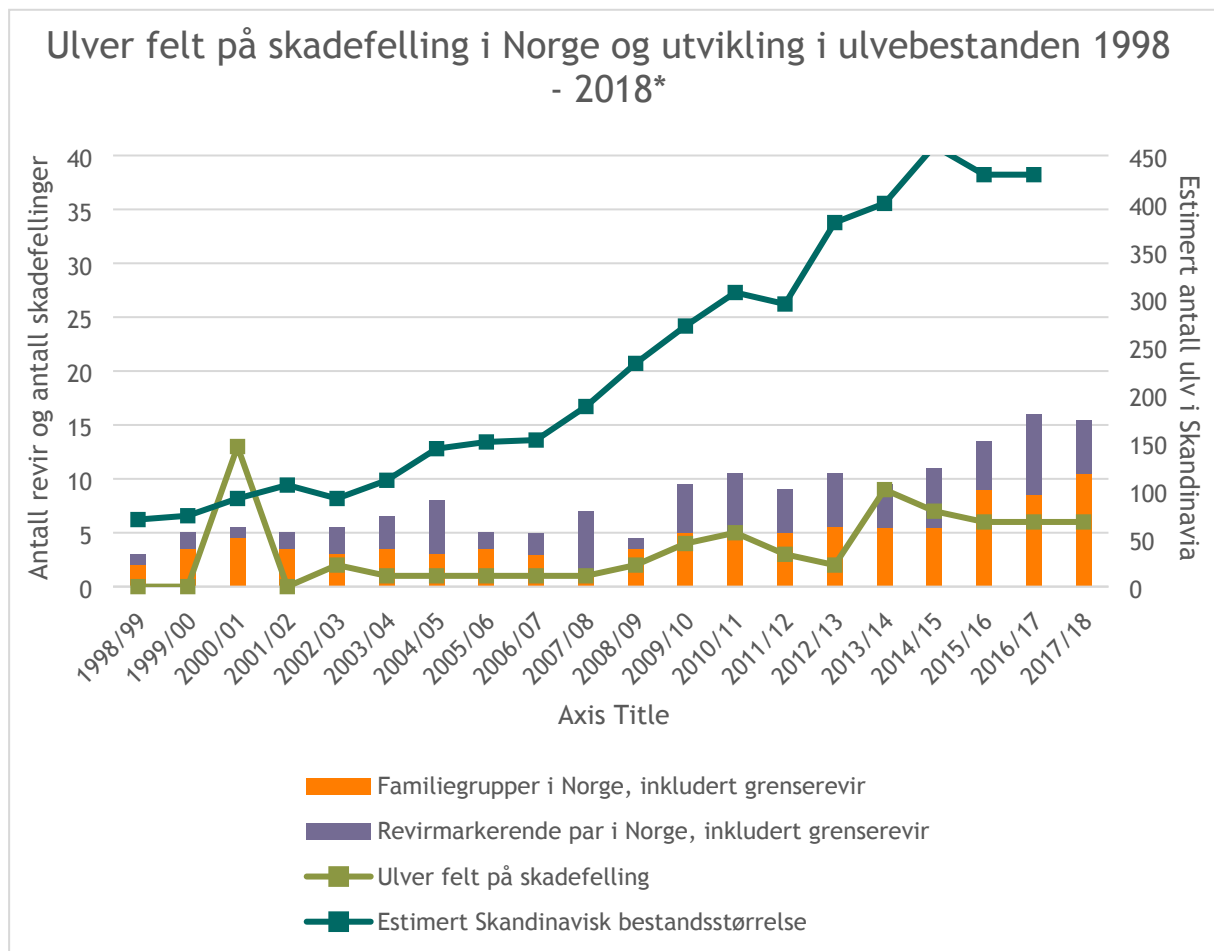
i perioden 1. oktober 2017 - 5. mars 2018 er dokumentert totalt 108 - 110 ulver i Norge, og per 31. mars var det i Sverige påvist 314 individer (foreløpig rapport pr. 13. april 2018). Minst 70 - 72 av ulvene har helnorsk tilhold og minst 38 individer hadde tilhold på begge sider av riksgrensen. Det er foreløpig påvist yngling (valpekull født i 2017) i 13 ulverevir som berører Norge og 33 som berører Sverige, hvorav 8 i helnorske, 28 helsvenske og 5 i grenserevir. Etter deling mellom Norge og Sverige er foreløpig bestandsstatus i Norge 10,5 ynglinger. Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2017 til og med 31. mars 2018 trekkes fra disse tallene. Etter 1. oktober er det registrert 76 døde ulver i Skandinavia, hvorav 28 i Norge og 48 i Sverige. Av de døde ulvene i Norge kom 19 fra Osdalen eller Julussa-revirene. Endelig bestandsstatusrapport for ulv i Skandinavia i 2017/2018 vil foreligge juni 2018.

Utenfor ulvesonen er det etter 1. april påvist minst én enslig ulv (Tynset kommune), samt en forvaltningsmerket ulv fra Slettåsreviret, begge i Hedmark fylke. Den forvaltningsmerkede ulven har nå gått tilbake inn i ulvesonen.

Omfanget av ulveskader utgjør ca. 7 % av det totale skadeomfanget på sau som er erstattet som tatt av rovvilt de siste ti årene, men er høyere i områder tilgrensende ulvesonen. I beitesesongen 2017 utgjorde ulveskader 26 % av tapet i Hedmark, og skadene var i all hovedsak utenfor ulvesonen. Andelen ulveskader på tamrein har ligget på ca. 0,3 % i samme periode. Hoveddelene av tapet skjer utenfor ulvesonen og det er streifende ulv som forårsaker det meste av tapet.

Det har årlig blitt felt ulver på skadefelling i Norge og de siste årene har omfanget vært mellom 5-9 individer per fellingsår (1. april til og med 31. mars). Skadefelling utgjør en liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge. Figur 2 viser utviklingen av antall ulv felt på skadefelling i Norge i forhold til antall ulv i Skandinavia og antall revir av ulv (familiegrupper og revirmarkerende par) i Norge. Antall revir inkluderer grenserevir etter deling med Sverige.

Skadefelling i Norge i nåværende omfang ser ikke ut å ha vært til hinder for en økende bestandsstørrelse i Norge (se Figur 1).

Figur 1. Utviklingen i ulvebestanden i Skandinavia og Norge, samt antall ulv felt på skadefelling i tilsvarende periode (1. april 1998 til og med 31. mars 2018). *Endelig bestandsstatus for 2017/18 vil foreligge juni 2018.

Ut fra disse vurderingene og med tanke på rask iverksettelse, i de tilfeller når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, vedtar Miljødirektoratet en kvote for betinget skadefelling innenfor hvilken fylkesmennene kan iverksette skadefelling av ulv etter eget tiltak eller etter søknad jf. rovviltforskriften § 9 og innenfor gitt kvote og tidsrom. Miljødirektoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette ulvebestandens overlevelse i fare.

Miljødirektoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som ulv påfører bufe- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for skadefelling av inntil 4 ulv som kan iverksettes av fylkesmennene etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i rovviltforskriften § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt skal gi data om status og utvikling i roviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det vises også til St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. 330 S (2015-2016).

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang

sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til ulv i dette vedtaket, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Førvar-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Miljødirektoratet viser til avtalen mellom Klima- og miljødepartementet og Miljødepartementet i Sverige av august 2011 om forvaltning av genetisk verdifulle individer. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Det skal likevel, så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling. Vi viser i forbindelse med dette til brev fra Klima- og miljødepartementet 24. april 2018 (vedlegg 1).

Vurdering av skadepotensialet

Miljødirektoratet har ved vurderingen av behovet for uttak særlig vektlagt skadehistorikken og skadepotensialet, samt de føringer som er lagt ved etablering av et forvaltningsområde for ynglende ulv som skal sikre en differensiert forvaltning av ulv. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av ulv siste år.

Erfaringer fra tidligere år tilsier en rask forflytning av unge utvandrende ulver i perioden fra siste del av april og inn i sommerhalvåret. Ulv kan dukke opp hvor som helst i landet, og dermed skape en uforutsigbarhet både i forhold til næring og forvaltning. Det anses å foreligge et betydelig skadepotensiale, både ovenfor sau som snart slippes på innmarksbeite, og ovenfor tamrein. Erfaring fra de siste årene viser at utvandrende ulver som dukker opp i prioriterte beiteområder kan forårsake store skader. Prinsippet om geografisk differensiering innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for uttak av rovvilt. For å begrense skadeomfanget på husdyr og tamrein forvoldt av ulv vil uttak kunne være nødvendig.

Direktoratet viser til at det skal gjøres konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling, og om disse vilkårene er oppfylt i den enkelte situasjon. Vilårene om at skadefelling ikke skal true bestandens overlevelse og at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger skal være oppfylt uavhengig av vurdering av skadepotensiale. Det vises i denne sammenheng til brev fra Klima- og miljøministeren av 9. juli 2014 og 12. mars 2015 til berørte forvaltningsetater.

